

فهرست مطالب

2	راهنمای حفظ ناشتایی برای انجام آزمایش
2	قندخون دوساعت بعداز صبحانه
3	تست تحمل گلوکز و GCT خانم های باردار
3	تهیه نمونه جمع آوری ادرار 24 ساعته
3	کشت ادرار بزرگسال
4-5	کشت ادرار اطفال
5	جمع آوری ادرار 24 ساعته برای -VMA-Metanephrine -Normetanephrine-Epinephrine
6	آزمایش کورتیزول
6	آزمایش پرولاکتین
6	آزمایش رنین
6	آزمایش PSA
7	تست های تیروئید
7	آزمایش PT و PTT
7	تست سیلان خون (BT)
7	آزمایش تست های کبدی
8	نمونه گیری مدفوع جهت بررسی تخم انگل OP
8	نمونه گیری مدفوع از نظر OB
9	نمونه گیری برای اسمیرو کشت خلط از نظر BK
9	آزمایش HIAA5

راهنمای حفظ ناشتایی برای انجام آزمایش

- ❖ حداقل 8 ساعت پیش از نمونه گیری هیچگونه ماده غذایی یا آشامیدنی استفاده ننمایید،
 - ❖ در طول مدت استراحت شبانه، فعالیت بدنی به کمترین حد می رسد. نوشیدن آب در مدت مذکور طبق رژیم عادی مانعی ندارد – مگر آنکه بدستور پزشک معالج منع شده باشد
 - ❖ در صورتی که آزمایشهای مربوط به چربی خون مثل تری گلیسرید برای شما درخواست شده باشد مدت زمان ناشتایی حداقل 12 ساعت است. از نوشیدن آب میوه، چای، قهوه در مدت ناشتایی پرهیزید نرم کننده گلو، انجام تمرین بدنی و ورزش در مدت ناشتایی از استعمال دخانیات، جویدن آدامس، خوردن شکلات، شربت سینه یا قرص پرهیز نمایید.
- موارد فوق منجر به تغییرات ناخواسته و تغییر در نتایج آزمایشها می گردد. داروهایی را که توسط پزشک قطع مصرف آنان صادر نگردیده اند، طبق روال گذشته مصرف شوند.
- ترجیحاً پیش از مراجعه به آزمایشگاه نظر پزشک خود را در مورد مصرف داروهای تجویز شده، جویا شوید . درمورد کودکان زیر 2 سال، دو ساعت عدم مصرف شیر و سایر مواد غذایی کافی خواهد بود.

قند خون 2 ساعت بعد از صبحانه:

- پس از انجام خونگیری قند ناشتا، صبحانه معمول خود را طبق روال روزهای گذشته، میل فرمایید .
 - وقتی آخرین قسمت صبحانه را میل فرمودید، ساعت را یادداشت نموده و برنامه حضور خود در بخش نمونه گیری آزمایشگاه را طوری هماهنگ کنید که دقیقاً 2 ساعت بعد از صبحانه خونگیری شوید.
 - حتی الامکان صبحانه را در محل آزمایشگاه صرف نموده و تا زمان خون گیری مجدد دو ساعت بعد ، از انجام ورزش ، پیاده روی ، خوردن هر نوع خوراکی و مصرف دخانیات خودداری فرمایید. مصرف آب در حد رفع تشنگی بلامانع است. لازم است که آزمایش قند ناشتا و قند 2 ساعت بعد از صبحانه، در یک روز انجام پذیرند.
- ❖ نکته: ترجیحاً به گونه ای برنامه روزانه خود را تنظیم نمایید که پیش از ساعت 9 صبح در محل آزمایشگاه حضور داشته باشید.

تست تحمل گلوکز و GCT خانم های باردار:

این آزمایش معمولاً در هفته 24 الی 28 حاملگی درخواست و انجام می شود. جهت انجام آزمایش رعایت نکات ذیل الزامی است:

هیچگونه آمادگی قبلی قبل از انجام آزمایش از جمله ناشتا بودن لازم نیست در هنگام مراجعه به آزمایشگاه از شما درخواست خواهد شد که محلول گلوکز آماده شده توسط پرسنل آزمایشگاه را بطور کامل بنوشید (50 گرم گلوکز در یک لیوان آب) سپس دقیقاً پس از یک ساعت از نوشیدن محلول گلوکز نمونه خون از شما گرفته شده و میزان قند خون تعیین می گردد.

تهیه نمونه جمع آوری ادرار 24 ساعته:

- از 24 ساعت قبل از شروع تا پایان جمع آوری از مصرف نوشیدنی های غیر متعارف و ویتامین ها خودداری نمایید.
- در مصرف مایعات روزمره خود تغییری ندهید.
- درباره داروهای مصرفی خود و لزوم قطع آنها از پزشک معالج مشورت بگیرید.
- زمانی را برای جمع آوری این نمونه پیش بینی کنید که قادر باشید تمام دفعات دفع ادرار را جمع آوری کنید. (روز تعطیل یا بیشترین حضور در منزل)
- ادرار اول صبح روز جمع آوری را دور بریزید و ساعت شروع (7 یا 8 صبح) را به یاد داشته باشید و پس از آن همه ادرار دفعی را در ظرف مربوطه تا راس همان ساعت در روز بعد (7 یا 8 صبح) جمع آوری نمایید.
- ظرف را دور از دسترس اطفال و در مکان سرد و خشک نگهداری نمایید. (ترجیحاً یخچال)
- نمونه را در اسرع وقت بعد از جمع آوری قبل از ساعت 10 صبح به آزمایشگاه انتقال دهید.

جمع آوری نمونه ادرار جهت انجام کشت ادراری:

- باید از نمونه ادرار اول صبح که حداقل 8 ساعت در مثانه مانده گرفته شود.
- حداقل از سه روز قبل از نمونه گیری نباید آنتی بیوتیک مصرف کرده باشد.
- قبل از نمونه گیری باید ناحیه ادراری تناسلی را کاملاً با آب شستشو داده سپس اول ادرار را بیرون ریخته و قسمت میانی را در ظرف مخصوص جمع آوری نماید (درخانم ها نمونه در دوران عادت ماهیانه گرفته نشود).

- در نوزادان و کودکان زیر 2 سال باید از کیسه های استریل مخصوص ،استفاده کرد.
- این کیسه نباید بیش از 45دقیقه به مجرای ادرار متصل باشد .
- پس از نمونه گیری باید حداکثر تا 2ساعت نمونه های ادرار را به آزمایشگاه انتقال داد.(در صورت عدم دسترسی به آزمایشگاه می توان نمونه را تا 24 ساعت در یخچال قرار داد)

کشت ادرار اطفال

نحوه شستشو و تمیز کردن:

- ناحیه تناسلی نوزاد یا کودک تمیز شود و هیچ گونه پودر بچه، روغن، صابون روی پوست باقی نماند.
- اجازه دهید تا ناحیه تمیز شده خشک شود.
- برای خشک کردن سریع به اطراف ناحیه تمیز شده کاغذ یا دستمال توالت کشیده نشود.

نحوه جمع آوری نمونه:

- کیسه مخصوص جمع آوری ادرار به صورت محکم به ناحیه تناسلی کودک (از قسمت کوچک پوست ناحیه ای که مابین مخرج و ناحیه تناسلی) چسبانده شود.
- کیسه مخصوص جمع آوری ادرار پس از ادرار نوزاد یا کودک داخل ظرف مخصوص قرار گیرد به طوری که با دست تماسی نداشته باشد.
- از آلوده شدن نمونه ادرار جلوگیری شود.
- در صورت نمونه گیری در منزل، نمونه باید حداکثر تا 1 ساعت به آزمایشگاه منتقل شود.

شرایط نمونه گیری نوزاد یا کودک دختر:

- کودک به پشت بخوابد و چین های ناحیه تناسلی شسته شود (طبق شرایط شستشو که در بالاتر گفته شد)
- لایه محافظ پشت از نیمه تحتانی آن جدا شود. ابتدا نیمه فوقانی پوشش چسبیده رها شود تا قسمت تحتانی بر روی پوست قرار گیرد.
- اطراف ناحیه تناسلی به صورتی کشیده شود که چین های پوست از هم باز و واژن دیده شود.
- چسباندن کیسه از قسمت باریک پوست معقد و واژن شروع شود.

- جهت جلوگیری از چروکیدگی کیسه و پوست، قسمت چسبیده کیسه را به‌طور محکم به پوست فشار دهید.
- پس از چسباندن کیسه، کاغذ پشت کیسه را از قسمت فوقانی آن جدا کرده و عمل فشار بر روی کیسه و پوست به‌طرف بالا انجام شود تا کیسه کاملاً در جای خود چسبیده و قرار گیرد.
- توجه: کیسه ادرار برای نوزادان و کودکان نباید بیش از 45 دقیقه به مجرای ادرار متصل باشد.

شرایط نمونه‌گیری نوزاد یا کودک پسر:

- ناحیه پوست بیضه‌ها، سپس آلت تناسلی و قسمت معقد در انتها شستشو، آب‌کشی و سپس خشک شود. (طبق شرایط شستشو که در بالاتر گفته شد)
- لایه محافظ پشت از نیمه تحتانی آن جدا شود. ابتدا نیمه فوقانی پوشش چسبیده را رها کرده تا قسمت تحتانی بر روی پوست قرار گیرد.
- چسباندن کیسه از ناحیه باریک یا پل کوتاه پوست بین مقعد و قاعده کیسه بیضه شروع شود.
- جهت جلوگیری از چروکیدگی کیسه و پوست، قسمت چسبیده کیسه را به‌طور محکم به پوست فشار دهید.
- پس از چسباندن کیسه، کاغذ پشت کیسه را از قسمت فوقانی آن جدا کرده و عمل فشار بر روی کیسه و پوست به‌طرف بالا انجام شود تا کیسه کاملاً در جای خود چسبیده و قرار گیرد.
- توجه: کیسه ادرار برای نوزادان و کودکان نباید بیش از 45 دقیقه به مجرای ادرار متصل باشد

جمع آوری ادرار 24 ساعته برای Metanephrine-VMA-Epinephrine -Normetanephrine:

- از خوردن مواد زیر به مدت 48 ساعت پیش از جمع آوری و نیز هنگام جمع آوری ادرار پرهیز شود :
- قهوه، چای، موز، شکلات، کوکا کولا، مرکبات، آسپرین، استامینوفن، متیل دوبا، ضدافسردگی‌های سه حلقه‌ای از 5 روز قبل قطع شود
- تمام مواد خوراکی، دسرها و مایعات حاوی وانیل و الکل از 5 روز قبل قطع مصرف شوند .
- در مدت جمع آوری ادرار، ظرف ادرار دور از نور و در جای خنک نگهداری شود
- نگهدارنده داخل ظرف جمع آوری اسید قوی است لذا از ادرار کردن مستقیم درون ظرف خودداری کنید.
- بهتر است به آرامی از ظرف تمیز کوچکتری به ظرف اصلی انتقال داده شود.

شرایط نمونه گیری جهت آزمایش کورتیزول:

- از آنجایی که بالاترین میزان این هورمون در ساعت 8 صبح می باشد، بنابراین جهت بهینه سازی آزمایش شما، باید نمونه گیری در همین ساعت به عمل آید.
- شرایط استرس روی این آزمایش تاثیر قابل توجهی دارد. شب پیش از انجام آزمایش به اندازه کافی و مناسب استراحت کرده باشید، در غیر این صورت حتماً پزشک معالج در جریان قرارگیرد.

شرایط نمونه گیری جهت آزمایش پرولاکتین:

- از خوردن مواد غذایی حداقل 6 ساعت پیش از نمونه گیری پرهیز نمایید. (نوشیدن آب محدودیت ندارد)
- از معاینه، لمس و ماساژ سینه و یا شیردادن شب قبل از انجام آزمایش خودداری نمایید.
- سعی کنید پیش از نمونه گیری خون در آزمایشگاه به مدت نیم ساعت استراحت نمایید.
- شب قبل حداقل 8 ساعت بخوابید.
- برای نمونه گیری باید 2 تا 4 ساعت از زمان بیدار شدن و برخاستن شما از بستر خواب گذشته باشد.
- قطع مصرف دارو قبل از آزمایش باید با اطلاع پزشک باشد.

شرایط انجام آزمایش رنین:

- 4 هفته قبل مصرف یکسری از داروها قطع شود.
- سه روز قبل رژیم غذایی کم نمک داشته باشید.
- به مدت 8 ساعت قبل از انجام آزمایش چیزی نخورید.
- مطابق دستور پزشک 15-30 دقیقه قبل از تست، ایستاده یا درازکش باشید.

شرایط انجام آزمایش PSA:

- از یک هفته پیش از انجام آزمایش هیچگونه معاینه پروستات یا نمونه برداری از موضع پروستات نداشته باشید.
- از آنجا که پرتودرمانی (رادیوتراپی) و دریافت ترکیبات تستوسترونی می توانند موجب تداخل در نتایج آزمایش گردند، لازم است که آزمایشگاه و پزشک معالج را در جریان قرار دهید.
- 48 ساعت قبل از انجام آزمایش، انزال یا مقاربت و نیز دوچرخه سواری نداشته باشید.

شرایط نمونه گیری جهت تست های تیروئید:

- 1- برای این آزمایشات ناشتایی طولانی لازم نیست ، اما بهتر است 3-4 ساعت قبل ازآزمایش غذا میل نفرمایید
- 2- .مصرف قرصهای ضد بارداری و آمیودارون (داروي قلبي) و نیز مصرف مواد مخدر مانند هروئین موجب افزایش هورمون های تیروئیدی می شود لذا پزشك معالج خود را در صورت مصرف مطلع سازید.
- 3- بعد از اعمال جراحي به دليل استرس شديد ميزان هورمونهاي تیروئیدی کاهش می یابد .تا دوهفته بعد از عمل جراحي از انجام آزمایشات خودداري کنید.
- 4- قطع دارو یا کم و زیاد کردن دوز قبل از انجام تست باید با اطلاع پزشك شما باشد.

دستورالعمل نمونه گیری آزمایشات PTT-PT :

- مصرف داروهای ضد انعقاد نظیر وارفارین و هپارین از سه روز قبل بر نتایج تاثیر می گذار د.
- در بیماران تحت درمان با هپارین بهترین زمان نمونه گیری 30-60 دقیقه قبل از دوز بعدی هپارین است .
- توصیه می شود آزمایشگاه را از نوع و دوز داروي ضد انعقاد مصرفی خود و ساعت آخرین دوز مصرف دارو مطلع نمایید.

انجام تست سیلان خون (BT):

مصرف داروهای ضد التهابی غیر استروئیدی مانند آسپرین –بروفن و ایندومتاسین از 7-10 روز قبل از نمونه گیری برنتایج آزمایشات تاثیر می گذارد.

انجام تست های کبدی

نیازی به ناشتا بودن بیمار نیست. ولی بهتر است حداقل چند ساعت بیمار ناشتا باشد.

مصرف الكل سبب آسیب به کبد شده و در نتیجه بسیاری از آنزیم های کبدی از جمله آلکالن فسفاتاز، SGOT ، SGPT و GGT افزایش می یابد

مصرف فنوباریتال و فنی توئین که جزء داروهای ضد صرع می باشند سبب افزایش سطح آنزیم های کبدی می شود.

حداقل 3 روز قبل از آزمایش هیچگونه تزریق عضلانی نداشته باشید.

شرایط نمونه گیری مدفوع جهت بررسی تخم انگل OP :

- سه روز قبل (هفتاد و دو ساعت) پیش از انجام آزمایش از مصرف روغن کرچک، روغنهای معدنی ، قرص بیسموت، منیزیم و ترکیبات ضداسهال خودداری فرمایید.
- نمونه گیری مدفوع حتی الامکان بایستی در محل آزمایشگاه انجام شود. در غیر این صورت نمونه را حداکثر به مدت 2 الي 3 ساعت در جاي خنك نگهداري و به آزمایشگاه انتقال دهید .
- در صورتی که دو یا سه نوبت آزمایش مدفوع توسط پزشك معالج درخواست شده باشد، هر نوبت آن در يك روز گرفته شده و سریعاً به آزمایشگاه انتقال داده شود.
- از جمع آوري نمونه ها و انتقال يك باره آنها اكيدا خودداري فرمایید زیرا نمونه ها فاقد ارزش تشخیص خواهند بود.
- نمونه مدفوع نباید با ادرار مخلوط گردد. در صورت آلوده شدن ظرف به ادرار ، نمونه فاقد ارزش تشخیص خواهد بود.

شرایط نمونه گیری مدفوع از نظر OB :

- 48-72 ساعت پیش از نمونه گیری از مصرف مواد غذایی مانند گوشت قرمز، ماهی، سبزیجات (بویژه اسفناج-ترب-کلم بروکلي-گل کلم، شلغم) و موز- مرکبات و طالبی و گرمک خودداری فرمایید .
- در صورت مصرف قرصهای آهن، فر فولیک، کپسول همتینیک و فیفول ،قرص ویتامین ث و داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی مانند آسپرین، کلشی سین، کورتون ها، بروفن، ایندومتاسین و دیکلوفناک به مدت 48 ساعت پیش از نمونه گیری از مصرف آن پرهیز فرمایید.
- در صورت داشتن سابقه خونریزی از لثه 48 ساعت پیش از انجام نمونه گیری از مسواک زدن و کشیدن نخ دندان خودداری فرمایید .
- نمونه گیری مدفوع حتی الامکان بایستی در محل آزمایشگاه انجام شود در غیر این صورت نمونه را حداکثر به مدت 2 الي 3 ساعت در جاي خنك نگهداري و به آزمایشگاه انتقال دهید.
- در صورتی که دو یا سه نوبت آزمایش مدفوع توسط پزشك معالج درخواست شده باشد، هر نوبت آن در يك روز گرفته شده و سریعاً به آزمایشگاه انتقال داده شود.
- از جمع آوري نمونه ها و انتقال يكباره آنها اكيدا خودداري فرمایید زیرا نمونه ها فاقد ارزش تشخیص خواهند بود.

نحوه نمونه گیری برای اسمیر وکشت خلط از نظرBK:

- 1- نمونه را صبح پس از برخاستن از خواب و پیش از نوشیدن و خوردن مواد غذایی تهیه کنید.
 - 2- دهان را سه مرتبه با آب شستشو دهید.
 - 3- سعی کنید چند نفس عمیق بکشید .
 - 4- پس از چند سرفه ، 5-10 سی سی خلط ته حلق را در ظرف استریلی که از آزمایشگاه تحویل گرفته اید، جمع آوری نمایید.
 - 5- به یاد داشته باشید که خلط باید توسط سرفه از ریه کنده شود و بزاق دهان مورد نظر نمی باشد
 - 6- پس از نمونه گیری درب ظرف را محکم بسته و نمونه را داخل دو کیسه پلاستیکی قرارداده حداکثر تا یک ساعت به آزمایشگاه انتقال دهید.
- هشدار: در صورت عدم رعایت موارد یادشده و مشکوک بودن نتیجه، تکرار نمونه و آزمایش ضروری خواهد بود.

شرایط انجام آزمایش 5 HIAA :

به علت تداخل مواد خوراکی زیر در نتایج آزمایش از خوردن آنها به مدت 72 ساعت (سه روز) پیش از نمونه گیری پرهیز شود:

گردو . بادمجان . موز . آناناس . مواد وانیل دار . آووکادو

تهیه شده در واحد آموزش سلامت، با همکاری آزمایشگاه بیمارستان افضل پور کرمان.

پاییز 1403

034 31328373